

ПрАТ ВНЗ « МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Придунайська філія

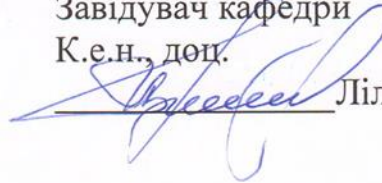
Кафедра економіки та менеджменту .

МАУП

Затверджую
Директорка ІФ ПрАТ «ВНЗ МАУП»
д.п.н. проф. Тамара ГУМЕННИКОВА
“07” вересня 2023 р.

Схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту
Протокол № 1 від 07 вересня 2023 р.
Завідувач кафедри
К.е.н., доц.

Лілія БОДЕНЧУК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК39 Економіка країн Європейського союзу

спеціальності:

073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня:

бакалавр
(шифр і назва спеціальності)

Розробник (-и) силабусу навчальної дисципліни:

Дарушин Олександр Володимирович к.е.н., в.о.доцент кафедри економіки та менеджменту

Викладач:

Дарушин Олександр Володимирович к.е.н., в.о.доцент кафедри економіки та менеджменту

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від 07 вересня 2023 № 1

Завідувач кафедри к.е.н. доц. Лілія БОДЕНЧУК

(підпис)

Силабус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми 073 «Менеджмент»

07.09.2023 р.

Керівник (гарант) освітньої програми к.е.н. доц. Ліганенко І.В.

(підпис)

Силабус перевірено к.е.н. доц. Ліганенко І.В.

(підпис)

07.09.2023 р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ІПБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ІПБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

Загальні відомості

Назва дисципліни	Економіка країн Європейського Союзу
Викладач (-і)	Дарушин Олександр Володимирович
Портфоліо викладача (-ів)	http://izmail.maup.com.ua
Контактний тел.	-
E-mail:	menedzmentuk@gmail.com
Сторінка дисципліни на сайті	http://izmail.maup.com.ua
Консультації	Консультації згідно графіку: 14.00-17.00

1. Анотація

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка країн Європейського Союзу» є: історичні умови, причини та сучасний стан європейської інтеграції, роль та місце Європейського союзу у системі світового розвитку, особливості сучасних взаємин Європейського союзу та України.

Курс містить основні відомості про історичні етапи становлення та розвитку європейської інтеграції, причини утворення Європейського союзу, його статус, функціональне призначення, особливості діяльності та взаємовідносин з Україною.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета освоєння дисципліни «Економіка країн Європейського Союзу» полягає у оволодінні сумою знань, що дозволяють студентам професійно орієнтуватися в становленні, еволюції та пріоритетних напрямках діяльності Європейського союзу, його ролі та місці у системі міжнародних відносин, особливостях взаємовідносин з Україною.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка країн Європейського Союзу» є формування у студентів знань про сучасні проблеми та перспективи розвитку ЄС, його інституційного устрою та організаційно-економічного механізму функціонування, окремих сфер господарської системи, зокрема особливостей валютно-фінансової системи, соціальної політики, напрямів державного соціально-економічного регулювання, зокрема:

- здатність здійснювати збір інформації про Європейський Союз з використанням відкритих джерел, про політико-економічні процеси, які протікають у ньому;
- здатність аналізувати особливості політичного розвитку окремих країн Європейського союзу, в тому числі в історичній ретроспективі;
- здатність розуміти та використовувати основні методи математичного аналізу та моделювання при дослідженні проблем Європейського Союзу;
- здатністю розуміти сутність та значення країн Європейського союзу в сучасному світі та в національних спільнотах;
- здатність розуміти механізми політичної участі у країнах Європейського Союзу.

3. Формат курсу:

очний (offline)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Таблиця 2

Компетентність	Ступінь сформованості
1	2
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері організації економічних процесів або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК7. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті. ЗК 16. Здатність виявляти і вирішувати проблеми, приймати і обґрунтовувати рішення.
Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетенції	ФК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ФК 11. Здатність створювати та організувати ефективні комунікації в процесі управління. ФК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності. ФК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички. ФК 18. Здатність обґрунтовувати та впроваджувати стратегії і тактики зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

	ФК 19. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості інших культур та різноманітності і мультикультурності
--	---

Результати навчання відповідно до освітньо-професійної (програмні результати навчання – ПРН)

- ПРН – 13 Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами
- ПРН – 15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
- ПРН – 18 Демонструвати навички аналізу міжнародного економічного середовища, виявлення основних тенденцій та перспектив його розвитку.
- ПРН – 19 Демонструвати вміння використовувати інструментарій сучасного міжнародного менеджменту для забезпечення ефективного функціонування підприємств у міжнародному економічному середовищі.

5.Опис навчальної дисципліни:

Таблиця 3

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
<i>Економіка країн Європейського Союзу</i>		
Курс	4	
Семестр	7	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Лекції	30	
Практичні та семінарські заняття	26	
Самостійна робота	64	
Форма семестрового контролю	<i>Екзамен</i>	

6. Статус дисципліни:

Обов'язковий компонент циклу професійної підготовки (шифр ОК39)

7. Пререквізити:

Успішне освоєння дисципліни передбачає наявність у студентів знань і компетенцій в обсязі бакалаврату, базується на знанні таких дисциплін як Мікроекономіка, Макроекономіка, Міжнародна економіка, і забезпечує вивчення таких дисциплін як Стратегічне управління підприємством, Управління бізнес-процесами, управління потенціалом підприємства.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютери с програмним забезпеченням для виконання практичних робіт.
2. Microsoft PowerPoint – візуалізація даних Microsoft Power BI – аналітика та візуалізація даних.
3. Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран.

9. Політика курсу:

Студент дотримується правил академічної доброчесності (згідно загальних правил Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ»МАУП»).

Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

10. Схема курсу:

Таблиця 4

№ теми	Назва теми	денна форма			
		всього	в тому числі		
			л	сем	с.р.
МОДУЛЬ 1					
ЗМ 1. Європейський Союз як результат інтеграції соціально-економічних систем країн Європи					
1	Еволюція процесів європейської соціально - економічної інтеграції	5	2	1	2
2	Створення та еволюція ЄС	5	2	1	2
3	Державне управління в ЄС	6	2	2	2
4	Формування та розвиток європейського валютного простору	6	2	2	2
	Разом по ЗМ 1	22	8	6	8

ЗМ 2. Економіко-правовий механізм функціонування Єдиного внутрішнього ринку ЄС					
5	Інституційна системи ЄС	6	2	2	2
6	Правова система ЄС	6	2	2	2
7	Економічні аспекти європейської інтеграції	6	2	2	2
8	Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС	6	2	2	2
9	Бюджетна політика ЄС	5	2	1	2
10	Соціальна політика ЄС	5	2	1	2
	Разом по ЗМ 2	34	12	10	12
ЗМ 3. Регуляторні політики Європейського Союзу					
11	Євроінтеграційні процеси в Україні	5	2	1	2
12	Транскордонне співробітництво і Україна	5	2	1	2
13	Участь України в міжнародних організаціях	8	2	2	4
14	Україна - НАТО: стан, проблеми та перспективи взаємовідносин	6	2	2	2
15	Адаптація національного законодавства до надбань Європейського союзу	8	2	2	4
16	МКР	2		2	
	Разом по ЗМ 3	34	10	10	14
	Разом за курсом	120	30	26	64

11. Система оцінювання навальних досягнень

Здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Критерії оцінювання роботи на семінарському занятті

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт:

Таблиця 5

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та

	практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання СРС:

- змістовність – 3 бали
  - відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.
- Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

- Слайди до презентації – 5 балів
- Повнота розкриття теми – 10 балів
- Якість інформації – 5 балів
- Самостійність та креативність – 10 балів

Максимальна кількість балів - 30 балів.

12. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії підсумкового модульного оцінювання знань студентів

Письмова контрольна робота (або тестування)	Критерії оцінювання
1	2
23-25	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання
20-24	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань
15-20	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
7-15	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1-6	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

13. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену в обсязі начального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни «Економіка країн Європейського Союзу» в терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Форма проведення екзамену, зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), кількість балів, яку може одержати студент, вагомість співвідношення видів оцінювання визначаються кафедрою економіки та менеджменту.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання з програмного матеріалу навчальної дисципліни і набуття певних компетентностей в цілому:

- володіння теоретичними знаннями про макроекономіку;
- здатності системного творчого використання набутих знань;
- уміння використовувати знання для розв'язання практичних завдань з макроекономіки;
- повнота, якість і точність виконання розрахунків тощо.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Економіка країн Європейського Союзу» здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності, поточного контролю та екзамену.

Студент допускається до семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

З метою забезпечення об'єктивності оцінок та прозорості контролю набутих студентами знань, вмінь та навичок, семестровий контроль (екзамен) здійснюється в комбінованій формі: письмовий - за екзаменаційними білетами або з використанням тестових форм та комп'ютерних технологій та співбесіда із студентом.

При оцінюванні результатів екзамену 100 балів розподіляються між кількістю питань та зазначаються в екзаменаційному білеті (варіанті тестів).

14. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (екзамену)

1. Головні країни-донори.
2. Головні напрямки соціальної політики в ЄС.
3. Горизонтальна політика ЄС щодо регіонального розвитку.
4. Горизонтальні політики ЄС.
5. Договірні-правова система Європейського Союзу.
6. Економіко-валютний союз європейських країн.
7. Економічна інтеграція та кооперація України та ЄС.
8. Економічні, політичні та інституціональні вимоги до вступу в Європейський Союз.
9. Енергетична політика ЄС.
10. Етапи запровадження євро.
11. Етапи поглиблення європейської інтеграції. Базові договори функціонування ЄС.
12. Етапи розширення Європейського Союзу
13. Євро ж світова валюта.
14. Євроінтеграційна зовнішня політика України: основні досягнення та проблеми реалізації євроінтеграційних завдань.
15. Європейська інтеграція ж вектор зовнішньої політики України.
16. Європейська Комісія: склад, функції, роль та місце в інституційній системі ЄС.
17. Європейська Рада: функції, склад та стратегічні засади функціонування.
18. Європейська система центральних банків та Європейський центральний банк.
19. Європейський механізм встановлення валютних курсів
20. Європейський Парламент: повноваження та функції.
21. Європейський Союз ж гарант миру та безпеки.
22. Європейський Союз ж міжнародна організація.

- 23.Євросистема. Європейський Центральний банк. Функції та завдання Євросистеми.
- 24.Єдність та рівність ж ключові поняття Європейського Союзу.
- 25.Жан Моне та ідея європейського федералізму.
- 26.Законодавча і виконавча влада в Європейському Союзі.
- 27.Заснування ЄЕС та Євратому.
- 28.Затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу.
- 29.Зміни в бюджетній політиці під впливом світової фінансової кризи.
- 30.Інструменти монетарної політики.
- 31.Історичні етапи формування ЄВП.
- 32.Історичні передумови європейської інтеграції.
- 33.Ключові інституції Європейського Союзу
- 34.Конкурентна політика.
- 35.Копенгагенські критерії вступу до ЄЄ та програми сприяння євроінтеграції.
- 36.Коротка характеристика цінностей Європейського Союзу.
- 37.Критерії конвергенції, або Маастрихтські критерії
- 38.Механізми рефінансування та мінімальні резерви на рахунках Євросистеми.
- 39.Механізми та наслідки введення євро.
- 40.Механізми управління в ЄЄ: національний, регіональний та місцевий рівні.
- 41.Монетарні інструменти Євросистеми
- 42.Наслідки валютної кризи в ЄЄ
- 43.Основні програми співробітництва між Україною та ЄЄ, їх реалізація, основні досягнення і проблеми.
- 44.Особливості та економічні проблеми розширення ЄЄ.
- 45.Особливості формування та приєднання до зони євро (єврозони).
- 46.Отці-засновники Європейського Союзу.
- 47.Офіційні документи, що затверджують європейські цінності.
- 48.Переваги та недоліки використання єдиної валюти.
- 49.Передумови та договірно-правові засади європейської інтеграції України
- 50.Передумови та перші спроби започаткування процесу інтеграції в Західній Європі.
- 51.Передумови утворення єдиної Європи: історичні, воєнно-політичні, економічні, цивілізаційні, інфраструктурні.
- 52.Перші кроки на шляху соціальної інтеграції: проголошення свободи переміщення в рамках ЄЕС, утворення Соціального фонду
- 53.Перші практичні кроки на шляху європейської інтеграції: Європейське об'єднання вугілля та сталі.
- 54.Підписання Угоди про партнерства та співробітництво між Україною та ЄЄ (1994 р.).
- 55.Політика міграції робочої сили в рамках ЄЄ. Проблеми міграції робочої сили в країнах ЄЄ.
- 56.Політичне та гуманітарне співробітництво України та ЄЄ.

57. Політичні та економічні цінності Європейського Союзу.
58. Пріоритетні напрями діяльності України на шляху європейської інтеграції, досягнення передумов для вступу до ЄС.
59. Рада Європейського Союзу: склад, завдання та головування
60. Роберт Шуман та функціоналістська концепція європейської інтеграції.
61. Розвиток відносин між Україною та ЄС. Критерії розширення ЄС та Україна.
62. Розширення ЄС на Схід. Країни-кандидати на вступ до ЄС.
63. Роль профоб'єднань в ЄС.
64. Саміти «Україна - ЄС», їх проведення, основні питання, рішення, проблеми.
65. Секторальні політики ЄС. Промислова та підприємницька політики.
66. Система державного управління ЄС ж результат інтеграції суспільних систем країн Європи.
67. Сільськогосподарська політика ЄС.
68. Соціальний процес ж кінцева мета економічної інтеграції.
69. Соціальні фонди в ЄС.
70. Спільна науково-дослідна політика ЄС.
71. Спільна стратегія ЄС щодо України (1999 р.).
72. Спільний доробок Європейського Союзу - *acquis communautaire*.
73. Статті витрат загальноєвропейського бюджету
74. Статті доходу загальноєвропейського бюджету.
75. Статус «кандидата» та «потенційного кандидата» на вступ до Європейського Союзу.
76. Створення і діяльність Національної ради з питань адаптації законодавства України до законодавства ЄС.
77. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Рішення і документи ЄС щодо України.
78. Сутність єдиного ринку ЄС та процес його формування.
79. Сутність та види бюджетної політики.
80. Сучасна роль євро в міжнародній валютно-фінансовій системі.
81. Сучасний стан та перспективи інтеграції України в ЄС. Угода про Асоціацію України з ЄС.
82. Транспортна політика ЄС.
83. Україна та Європейський Союз.
84. Україна ж “новий сусід ЄС” після розширення Європейського Союзу в 2004 р.
85. Фундаментальні свободи Європейського Союзу.
86. Фундаментальні цінності Європейського Союзу.
87. Фундатори Європейського Союзу: Жан Моне, Роберт Шуман.
88. Функції основних інститутів державного управління ЄС.
89. Характеристика загальноєвропейського бюджету.
90. Шляхи трансформації цінностей Європейського Союзу у цінності європейської України.

15. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Рекомендовані джерела (література):

Нормативні джерела:

1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу : підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко. - О. : Фенікс, 2012. - 390 с.
2. Даниленко Л. І., Поліщук І. В.. Перспективи та виклики євроінтеграційних процесів для України : навч.-метод, матеріали. К. : НАДУ, 2013. 132 с.
3. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навчальний посібник / І.Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 504 с.
4. Європейська інтеграція : навч. посіб. / За ред. С.В. Федонюка, В. Й. Лажніка. - Луцьк: РВВ «Вежа» Волин, нац. Ун-ту ім. Лесі Українки, 2008, 760 с.
5. Європейська інтеграція : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А.Грицяка та Д. І.Дзвінчука. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 464 с.
6. Європейський Союз : навч. посіб. / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.] ; за ред. А. О. Бояра, Є. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
7. Європейський Союз : словник-довідник / ред.-упоряд. М. Марченко. - Вид. 3-тє, оновл. -К. : К.І.С., 2006. - 138 с.
8. Європейський Союз та Україна: стратегія відносин в контексті розширення: Матеріали Міжнародної конференції (Ін-т регіональних та Євроінтегр. досліджень «ЄвроРегіоУкр»), - К., 2003. - 206 с.
9. Європейський Союз: економіка, політика, право : енцикл. слов. / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; [голова редкол.: В. В. Копійка]. - К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2011. - 368 с
10. Конспект лекцій з дисципліни «Євроінтеграційні процеси та збереження національної ідентичності» для студентів усіх напрямів підготовки / Укл. А.

- О. Соловей, О.А. Мамроцька. За редакцією А. О. Солов'я. - Одеса: ОНАХТ, 2019. - 51 с.
- 11.Копійка В. В. Європейський Союз: заснування і етапи становлення / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко. - К. : видавничий дім «Ін Юре», 2001. - 448 с
- 12.Круглашов К.Л., Озимок І.А., Астапенко Т.С., Руссу В.В. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття : довідник. Чернівці, 2010. 212 с.
- 13.Новицький В. Є., Пахомов Ю. М., Чужиков В.І. Європейська інтеграція та Україна: Навч.-метод, посібник. Київ, 2002.
- 14.Світова та європейська інтеграція: навч. посібник. Тернопіль. 2013. 258 с
- 15.Pikulyk O. European Security Policy: Theoretical and Practical Aspects // International and National Security: Politics, Information, Ecology, Economy: collective monograph / ed. by A. Mytko. Kyiv : MPBP «Hordon», 2018. -P. 7-21.

Основна література:

- 16.Економіка зарубіжних країн. О. Є. Кузьмін та ін. Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2020. 408 с.
- 17.Зовнішньоекономічна діяльність / За ред. Ю. Г. Козака і В. М. Новацького. Одеса: Астропринт, 2021. 198 с.
- 18.Міжнародні організації / За ред. Ю. Г. Козака і В. В. Ковалевського. Одеса: Астропринт, 2021. 288 с
- 19.Kovalchuk S., Kravchuk A. The impact of global challenges on “green” transformations of the agrarian sector of the eastern partnership countries. Baltic Journal of Economic Studies. 2019. Vol. 5. P. 87-97. Web of Science.
- 20.Kovalchuk S., Mazur K., Overkovska T. The impact of the European integration processes on the entry of Ukraine’s small agricultural producers in the international logistics systems. Development of modern science: the experience of European countries and prospects for Ukraine. 2019. P. 154-173.
- 21.Kovalchuk S., Duik A. Dynamic processes of organic business. The Scientific heritage. 2020. Vol. 6. № 55 (55). P. 35-46.
- 22.Kovalchuk S. Target benchmarks for ensuring sustainable development of the agricultural sector. Colloquium-journal. 2021. № 13 (100). P. 28-36.
- 23.Мазур В.А. Ковальчук С.Я. Теорія європейського еколого-економічного розвитку. Навчальний посібник. В. «Твори». 2019. 622с.
- 24.Резнікова Н. В. Ідентифікаційні характеристики розвинених країн у мандатах міжнародних організацій: ознаки передової економіки у фокусі дослідження / Н. В. Резнікова, О. А. Іващенко, Н. В. Курбала //Економіка та держава. - 2020. - № 9. - С. 17-24.
- 25.Кривенко Н. Торговельно-економічне співробітництво США, Канади і Мексики в контексті угод НАФТА та ЮСМКА / Н. Кривенко // Журнал європейської економіки.- 2020. - Том 19, № 4. - С. 611-643.

Інформаційні ресурси

- 26.Євроінтеграційний портал - Режим доступу: <https://eu-ua.org/>
- 27.Європейська інтеграція. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya>

28.Європейська програма. URL: <https://www.irf.ua/program/eu/>

29.Програма розбудови Україна - ЄС. URL: <https://mfa.gov.ua/yevropejska-integraciya/dopomoga-yes-u-sferi-institucijnoyi-rozbudovi/programa-rozbudovi-ukrayina-yes>